

СТАНОВИЩЕ

по конкурс за заемане на академична длъжност „доцент“

област на висше образование: 7.Здравеопазване и спорт,

професионално направление: 7.4. Обществено здраве

и научна специалност „Управление на здравните грижи”

Със Заповед № Р-109-224/02.05.2018 г. на Ректора на Медицински университет „Проф. д-р П Стоянов” – Варна съм определена за член на Научно жури и на основание Заповед Р 109-319/ 01.06.2018 г. - да изготвя становище по процедура за заемане на академичната длъжност „доцент“ с единствен кандидат гласистент Тамара Ангелова Цветкова, доктор по управление на здравните грижи, в Катедра „Здравни грижи“, Филиал Шумен на Медицински Университет „Проф. Д-р П. Стоянов“ – Варна.

Кратки данни за кариерно развитие на докторантката. Тамара Цветкова е родена на 09.07. 1960 г. в Шумен. През 1980 г. завършва полувисше образование, специалност детска сестра в ПМИ - Шумен, през 2004/2005 г. с 4600 ч. в МК - Шумен го приравнява към бакалавърска степен медицинска сестра. Завършва магистърска степен по специална педагогика и социална педагогика в Шуменски университет „Еп. Константин Преславски“ - 1993-96 г. Пак там, през 1999-2001 г., завършва магистратура по социални дейности. През 2011-2013 г. в МУ-Варна завършва трета магистратура по Управление на здравните грижи. През 2015 г. след успешна защита на дисертация на тема **„Значение на семейната среда при отглеждане на деца със специални нужди от 0 до 6 години“** придобива ОНС доктор по управление на здравните грижи. През 2017 г. придобива специалност по Обществено здраве. Трудово-професионалния си път започва през 1980г. в Обединен болничен комплекс - Шумен, първо като патронажна сестра, а от 1988 г. до 1996 г. –старша медицинска сестра на Поликлинично детско отделение. От1996 г. започва кариерата ѝ преподавател, първо по практика в МК - Шумен, от 2006 до 2015 г. преподавател в катедра Здравни грижи на Медицински университет - Варна. От 2015 г. е асистент, а от 2017 г. главен асистент в катедра Здравни грижи

на Филиал Шумен. Полагала е усилия за своето професионално усъвършенстване и предствя сертификати от 50 курсове за непрекъснато обучение. Участвала е в 12 проекта, от които 3 международни и 4 регионални. Между тях са: Холандски проект (програма „Матра“) по палиативни грижи; промовиране на кърменето в учебни програми на медицински сестри и акушерки; образователна и медицинска интеграция на уязвими малцинствени групи със специален фокус върху ромите (Национална програма ФАР); интегриране на проблема за предоставяне на здравни услуги в мултикултурна среда, със специален фокус към ромите, в учебните програми на специалностите „Медицинска сестра“, „Акушерка“ и „Социални дейности“ към МУ - Варна; проект на UNICEF за подготовка на персонал за Центрове за майчино и детско здраве за извършване на патронажни грижи за малки деца. Ползва английски и руски езици. Членува в БАПЗГ, Българската асоциация по обществено здраве и Европейската асициация по обществено здраве (EURHA).

2. Общо описание на представените материали и изпълнение на наукометричните критерии.

Кандидатката се явява на конкурса с научна продукция включва общо **47** заглавия, от които: *автореферат на дисертационен труд - 1- монография - 1, учебници и учебни ръководства - 3, пълнотекстови публикации в научни списания) и рецензирани сборници от проведени научни форуми - общо 42. В това число 5 публикации в чужбина - 3 в списания и 2 в сборници.*

Документирани са **14** участия на *научни форуми* с резюмета, които не се рецензират, но са доказателство за обществено-научната активност на кандидатката. Разпределението на научните трудове по място на кандидатката в авторските колективи показва, че тя е *единствен и първи автор* в **24** публикации, което представлява **54,42%** от всички заглавия - свидетелство за възможностите да заема самостоятелна и водеща роля в изследователски екипи. Кандидатката отговаря на количествените наукометрични критерии, заложи в Правилника за развитие на академичния състав на МУ - Варна за заемане на академична длъжност „доцент“.

3. Качествена оценка на научно-изследователската дейност и приноси.

Представената научна продукция на кандидата е по темата на конкурса. В авторската справка кандидатката е систематизирал публикациите си в 4 направления. Най-значими по обем и съдържание са **приносите в областта на медико-социалната работа, обучението и интеграцията на деца със специални нужди и техните семейства, обучение на медицинските специалисти за работа с тях (№ 2, 3, 5, 6, 13, 14, 17, 19, 21, 22, 25, 28, 30, 31, 33, 33, 34)** Те са резултат на продължителна изследователска работа на авторката, фокусирана върху децата със специални нужди в етапа на промяна във възгледите за тяхното отглеждане и решителна ориентация към деинституционализация. Към *теоретичните приноси* се отнасят:

- Изяснени са теоретичните и законодателни основи на съвременното развитие на социални и здравни грижи за деца със специални нужди 0-6 г., изведени са добри световни и европейски практики и установени „горещите точки” за разрешаване в практиката в България;
- За първи път е направена оценка на вида, обема и качеството на грижите за деца със специални нужди 0-6 г. през погледа на всички, ангажирани с полагане на грижи за тази категория деца);
- Идентифицирани са трудностите, които най-често препятстват отглеждането на децата със специални нужди в семейна среда.
- Изследвани са нагласите на всички групи, ангажирани с грижи за деца със специални нужди спрямо авторска концепция за нова организационна форма на предоставяне на грижи по домовете.

От приносите с *практико-приложен характер* специално искам да отбележа:

➤ Разработеният от гласистент Цветкова Модел за Сестринска служба, предоставяща здравни грижи по домовете, представлява пример за организационна форма, в която пълноценно се използват компетенциите на сестрата, утвърждава се нейната автономна функция и подкрепя идеята, че семейната среда е най-добро място за отглеждане на деца със специални нужди

➤ Направена е характеристика на децата, посещаващи Детски център, по нозология, потребности от грижи и персонал, който по квалификация е в състояние да удовлетвори потребностите.

➤ Предложение за въвеждането на Единен регистър за деца с увреждания, който би осигурил информация за брой и вид на деца с увреждания в страната, планиране на

грижите, социалната интеграция и обучението на семействата за подпомагане и развитие на детето със специални нужди.

Практико-приложни приноси са изведени в областта и на:

✓ **Иновативните подходи за обучение, комуникация, удовлетвореност и мотивация на студентите** при обучението им в бакалавърската програма по Здравни грижи. Резултатите от проведените от авторката проучвания имат потенциал да послужат за усъвършенстване на образователния процес,

✓ **Роля на здравните специалисти в съвременното здравеопазване:** описани са модели за превенция и сестринска грижа, като е отделено специално внимание на контрола на болката, качеството на живот и добрите практики в оказването на съвременни сестрински грижи. В отделните научни публикации са разгледани въпроси свързани с ролята на медицинските специалисти в мултидисциплинарния екип при оказването на консултативна дейност и грижи за пациенти

Кандидатката за доцент се явява в конкурса и с **монографичен труд „Иновативни практики в грижите за деца със специални нужди“**, 2018 г. ISBN 978-619-221-075-5, с рецензии от уважаваните колеги проф. Соня Тончева, дм и доц. Иваничка Сербезова, дп, поради което няма да бъде повторно оценяван в настоящото становище. Бих искала да отбележа, че той заема особено място в научното творчество на гл.ас. Тамара Цветкова. Прегърнала идеята за деинституционализация на децата с увреждания, тя я поставя в по-широкия контекст на политиките за децата и семейството - гарантиране правото на всяко дете да има семейство, равнието на висококачествени социални услуги в общността за децата и семейството, намаляване на детската бедност. В монографичния труд преминават най-важните теми, към които кандидатката е проявявала през годините изследователски интерес - правна на защитата на детето, императивност на ранните медицински интервенции, необходимост от интегрирано предоставяне на здравни и социални услуги до семействата на децата и търсене на иновативни форми на обслужване и конкретен комплексно обоснован проект за Сестринска служба за предоставяне на грижи по домовете за деца със специални нужди от 0 до 6 г. В този смисъл монографията синтезира възгледите, познанията и творческите търсения на авторката и е сполучлив завършек на представяне на научно-изследователската ѝ активност.

4. Оценка на учебно-преподавателската дейност

Кандидатката за доцент има над 22 годишен преподавателски стаж, средно-годишната ѝ учебна натовареност за последните 5 години е 718 часа. Ръководи занятия

по Философия и въведение в здравните грижи - упражнения и Специални грижи по 11 дисциплини, Палиативни сестрински грижи и Клинична практика. По проект Студентски практики е академичен наставник на 5 студенти. През годините е посвещавала време на курсово ръководство, на студентска научна дейност: документирани са 17 участия на студенти с доклади на Студентски научни сесии под ръководството на Т. Цветкова. Разработила е учебни помагала.

Лични впечатления. Познавам Тамара Цветкова като загрижен, взискателен и обичан от студентите преподавател. Преди години ме впечатли нейната посветеност на идеята за единство на социалната и здравна работа там, където живеят хората - в общността. Установявам, че тя упорито и успешно, в научен и практически план е работила за осъществяване на тази идея. Убедена съм, че като хабилитиран преподавател ще разгърне активност на ново ниво с голяма ползност за Филиал Шумен.

Заклучение. Кандидатката за доцент гл.ас. Тамара Цветкова се явява в конкурса с достатъчна по обем и съдържание научна продукция и дългогодишна преподавателска работа, с ложителна качествена характеристика на цялостната си дейност, изпълнила е наукометричните критерии заложи в Закона за развитие на академичния състав и на Правилника на МУ – Варна за приложението му. Това са основанията за моето положително становище и на призива ми към членовете на Научното жури да гласуват **гл. ас. Тамара Цветкова да заеме академичната длъжност „доцент“**

12.06.2018 г

Член на НЖ:

доц. Н.Фесчиева, дм